

ACADEMIC SPECTRUM

2026-yil 2-son

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

ISSN

3093-9089

Бухоро - 2026

ACADEMIC SPECTRUM

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

№ 2-Son 2026-yil

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy kommunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrdagi №1273056 sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan

BOSH MUHARRIR:

Axmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li

Psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A‘ZOLARI

Кулешов Валерий Владимирович - pedagogika fanlari doktori, professor
Rossiya Fanlar akademiyasining akademigi (Ukraina).

Andriyenko Yelena Vasilyevna - pedagogika fanlari doktori, professor
(Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va
texnologiya ta‘limi instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Romm Tatyana Aleksandrovna - pedagogika fanlari doktori, professor
(Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta‘lim
instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Olimov Shirinboy Sharofovich — pedagogika fanlari doktori, professor
(Buxoro davlat universiteti “Pedagogika” kafedrasini mudiri).

Zaripov Lochin Rustamovich - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
(O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy
ta‘limni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot markazi, O‘quv-uslubiy faoliyatni
takomillashtirish boshqarma boshlig‘i).

Safarov Dilmurod Xalimovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
(Navoiy viloyati pedagogik mahorat markazi Akademik faoliyat bo‘yicha direktor
o‘rinbosari)

Nazarov Akmal Mardonovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
(Buxoro davlat universiteti Yoshlar masalalari va ma`naviy-ma`rifiy ishlar bo‘yicha
birinchi prorektor).

Rustamov Shavkat Shuhrat o‘g‘li - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
(Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini mudiri).

Ganjiyev Feruz Furqatovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
(Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini professori).

Ismatova Dilafruz Tuymuratovna - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa
doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini dotsenti).

Muxlisov Sodiqjon Saidjonovich - pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori
(PhD), (Buxoro davlat universiteti “Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar
kafedrasini dotsenti).

Tilavov Muxtor Hasan o‘g‘li - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori
(PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini dotsenti).

Mas‘ul kotib:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li – Buxoro davlat universiteti
Psixologiya kafedrasini o‘qituvchisi

EDITOR-IN-CHIEF:

Akhmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor.

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:

Valeriy Vladimirovich Kuleshov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Russian Academy of Sciences (Ukraine).

Elena Vasilyevna Andrienko — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of Physics, Mathematics, Information and Technological Education, Novosibirsk, Russia).

Tatyana Aleksandrovna Romm — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of History, Humanities and Social Education, Novosibirsk, Russia).

Shirinboy Sharofovich Olimov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Bukhara State University, Head of the “Pedagogy” Department).

Lochin Rustamovich Zaripov — Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor (Research Center for the Development of Higher Education under the Ministry of Higher Education, Science and Innovations of the Republic of Uzbekistan, Head of the Department for Improvement of Educational and Methodological Activities).

Dilmurod Xalimovich Safarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Navoi Regional Center for Pedagogical Excellence, Deputy Director for Academic Affairs).

Akmal Mardonovich Nazarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Bukhara State University, First Vice-Rector for Youth Affairs and Spiritual-Educational Work).

Shavkat Shuhrat o‘g‘li Rustamov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Head of the “Psychology” Department).

Feruz Furqatovich Ganjiyev — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Professor of the “Psychology” Department).

Dilafuz Tuymuratovna Ismatova — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Psychology” Department).

Sodiqjon Saidjonovich Mukhlisov — Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Information Systems and Digital Technologies” Department).

Muxtor Hasan o‘g‘li Tilavov — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Psychology” Department).

EXECUTIVE SECRETARY:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li — Lecturer, Department of Psychology, Bukhara State University.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Ахмадов Назирджон Рахмат угли — доктор философии по психологии (PhD), доцент.

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОГО СОВЕТА:

Кулешов Валерий Владимирович — доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии наук (Украина).

Андрienко Елена Васильевна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт физики, математики, информационных и технологических наук, г. Новосибирск, Россия).

Ромм Татьяна Александровна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт истории, гуманитарных и социальных наук, г. Новосибирск, Россия).

Олимов Ширинбой Шарофович — доктор педагогических наук, профессор (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Педагогика»).

Зарипов Лочин Рустамович — доктор педагогических наук (DSc), профессор (Научно-исследовательский центр развития высшего образования при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан, начальник управления совершенствования учебно-методической деятельности).

Сафаров Дилмурод Халимович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Навоийский областной центр педагогического мастерства, заместитель директора по академической деятельности).

Назаров Акмал Мардонович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Бухарский государственный университет, первый проректор по делам молодежи и духовно-просветительской работе).

Рустамов Шавкат Шухрат угли — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Психология»).

Ганжиев Феруз Фуркатович — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, профессор кафедры «Психология»).

Исматова Дилафруз Туймуратовна — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

Мухлисов Содикжон Саиджонович — доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Информационные системы и цифровые технологии»).

Тилавов Мухтор Хасан угли — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

ОТВЕТСТВЕННЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

Дехконбоев Шохжахон Ойбек угли — преподаватель кафедры «Психология» Бухарского государственного университета.

Kurbonov Munis

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti, “Boshlangich ta’lim metodikasi” kafedrası katta o’qituvchisi

Ro’zmetova Muhabbat

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti, “Boshlangich ta’lim metodikasi” kafedrası o’qituvchisi

TA’LIM JARAYONIDA PEDAGOGIK YONDASHUV AXBOROTLASHTIRISHNING AHAMIYATI

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy ta’lim jarayonida sun’iy intellekt va raqamli texnologiyalar asosida bo’lajak o’qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mexanizmlari yoritilgan. Tadqiqotda pedagogik yondashuvlar, innovatsion metodlar hamda sun’iy intellekt texnologiyalarining ta’lim jarayonidagi o’rni tahlil qilingan. Shuningdek, raqamli ta’lim muhiti sharoitida bo’lajak o’qituvchilarning kasbiy identifikatsiyasi, raqamli va metodik kompetensiyalarini shakllantirish masalalari ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Maqola natijalari pedagog kadrlarni tayyorlash tizimini takomillashtirishda amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so’zlar: sun’iy intellekt, raqamli texnologiyalar, innovatsion metodlar, pedagogik yondashuv, kasbiy kompetensiya, bo’lajak o’qituvchilar, raqamli ta’lim muhiti.

Аннотация. В статье рассматриваются механизмы развития профессиональных компетенций будущих учителей на основе искусственного интеллекта и цифровых технологий в современном образовательном процессе. Проанализированы педагогические подходы, инновационные методы обучения и возможности применения технологий искусственного интеллекта в системе подготовки педагогических кадров. Особое внимание уделено формированию профессиональной идентификации, цифровых и методических компетенций будущих учителей в условиях цифровой образовательной среды. Результаты исследования имеют практическую значимость для совершенствования системы педагогического образования.

Ключевые слова: искусственный интеллект, цифровые технологии, инновационные методы, педагогический подход, профессиональные компетенции, будущие учителя, цифровая образовательная среда.

Abstract. The article examines the mechanisms for developing the professional competencies of future teachers based on artificial intelligence and digital technologies in the modern educational process. The study analyzes pedagogical approaches, innovative teaching methods, and the application of artificial intelligence technologies in teacher education. Special attention is paid to the formation of professional identity, digital, and methodological competencies of future teachers within the digital learning environment. The findings of the study are of practical significance for improving the teacher education system.

Key words: artificial intelligence, digital technologies, innovative methods, pedagogical approach, professional competencies, future teachers, digital learning environment.

Bugungi globallashtirish davrida ta’lim tizimida umumjahon miqyosida amalga oshirilayotgan o’zgarishlar ob’ektiv jarayon bo’lib, u inson faoliyatida aqliy mehnat turining jismoniy mehnatga nisbatan egallagan o’rnini belgilashda namoyon bo’lmoqda. Ishlab chiqarish, ta’lim, xizmat ko’rsatish va boshqa ko’plab sohalarda axborotlashtirish va zamonaviy kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish jarayoni amalga oshirilmoqda XXI asr axborotlar, telekommunikatsiyalar asri deb atalishi bejiz emas.

Har bir mamlakatning iqtisodiy jihatdan o’sishini ta’minlash axborotlarni yig’ish, saqlash qayta ishlash va bir joydan boshqa joyga uzatish jarayonisiz tasavvur qilish qiyin. Axborotlashtirish - bu keng ma’nodagi kishilik jamiyatining barcha sohalaridagi eng qimmatli va zarur bo’lgan ma’lumotlarni o’zlashtirishdan iborat. Bu jarayonda ta’lim tizimini axborotlashtirish alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki yosh avlodga ta’lim-tarbiya berish -bu davlat ahamiyatiga ega bo’lgan strategik masaladir.

Ta’lim tizimini axborotlashtirish jamiyatni axborotlashtirish jarayonini rivojlantirish shartlarining kaliti hisoblanadi.

Ta’limni axborotlashtirish - bu kelgusida axborotlashgan jamiyatda har taraflama bilimli kishilarni tayyorlash jarayonidir.

Zamonaviy axborot texnologiyalarining ta’lim sohasiga kirib kelishi pedagog va o’qituvchilarga ta’lim tizimining bo’g’inlari va bosqichlari, ularning maqsadi, mazmuni, usullarini takomillashtirish imkonini beradi. Bu esa o’z navbatida ta’lim tizimini rivojlantirishda uni yuqori bosqichlarga ko’taradi.

Respublikamizda mavjud barcha turdagi ta’lim muassasalari zamonaviy kompyuter va internet zallari bilan ta’minlangan. Akademik litsey va kollejlarning barchasida zamonaviy kompyuter bilan jihozlashgan sinfxonalari faoliyat ko’rsatmoqda zamonaviy o’quv vositalaridan foydalanish avvalo o’quv yurti ma’muriyatiga oldindan puxta rejalashtirilgan olib borish mas’uliyatini yuklaydi.

Axborot va kommunikatsiya vositaga asoslangan yangi pedagogik texnologiyalarni ishlab va ulardan dars jarayonida foydalanish uzoq davom etadigan o’qituvchi-pedagoglardan katta kuch talab qiladigan jarayondir. Shuning bilan bir qatorda axborotlashtirish jarayoni Respublikamizning hamma joylarida bir xil rivojlanayotgani yo’q.

Xar bir fan (predmet) o’qituvchisi kompyuterdan foydalanishni bilishi lozim. To’g’ri, kompyuterlardan foydalanish uchun sinf xonalarda kolmpyuterlar bo’lishi kerak. Respublikamizda bu jarayon asta-sekin amalga oshirilmoqda Lekin bu holat o’quvchilarning "Informatika va hisoblash texnikasi asolari" fanidan boshlang’ich bilim olishlariga to’siq bo’la olmaydi va maktabdagi mavjud kompyuterlardan foydalanish mumkin.

Axborotlashtirishning ta’lim tizimiga kirib kelishi esa bu jarayonni aniqlashtiradi va tezlashtiradi. Dars jarayonida kompyuter texnologiyalaridan foydalanish o’quvchilarda ijodiy faollikni oshiradi, qisqa vaqt ichida o’quv ma’lumotlarini o’zlashtirish imkonini beradi. Zamjnaviy axborot kommunikatsiya vositalaridan darsda foydalanish quyidagilarga imkon beradi: 1) o’quvchilarda qiziqishni oshirish; 2) o’quv jarayoninijadallashtirish; 3) o’quvchilarda ijodiy faollikni kuchaytirish; 4) o’quvchilarga individual yondashish; 5) o’quvchilarning o’zlashtirgan bilimlarni tez va ob’ektiv nazorat qilish 6) xar bir o’quvchini ta’lim-tarbiya jarayonining sub’ektiga aylantirish va shu kabilar.

Quyidagi hollarda foydalanish mumkin: 1) predmetni o’qitishda kompyuter darslari; 2) kompyuter dasturlari ko’rgazmali qurol sifatida foydalanish; 3) o’quvchilar bilan guruxli yoki frontal ishlarini tashkillashtirish; 4) o’quvchilarning ilmiy izlanishlarini tashkillashtirish.

Bugungi «Intellectual asr»ning pedagogik xodimlari ta’lim tizimining tamoyillari, mazmuni, ta’lim-tarbiya jarayonining samarali shakl va uslublarini chuqur o’zlashtirgan bo’lmog’i kerak. Ta’lim-tarbiya jarayonining takomillashtirishda universal- didaktik vositalar (qurilmalar)ning roli beqiyosdir. Universal- didaktik vositalar ichida kompyuterlar xizmati nihoyatda katta.

«Ta’limni kompyuterlashtirishning amaliy ahamiyati shundaki, uning yordamida nafaqat tabiat yoki jamiyatdagi, balki ta’lim jarayonidagi hodisa va jarayonlar ham modellashtiriladi, boshqariladi, o’rganiladi va tahlil qilinadi. Jamiyatda inson faoliyatining barcha sohalari kompyuterlashtirilayotgan hozirgi sharoitda yosh avlodni kompyuter bilan erkin muloqot qilishga o’rgatish muhim hisoblanadi. Zero, yoshlarning kompyuterdan keng foydalana olishi fan-texnika taraqqiyotining jadallashishini ta’minlaydi va shu asosida jamiyat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Ta’limni kompyuterlashtirish insonning aqliy rivojlanishiga ulkan xissa qo’shadn chunki, kompyuter yordamida o’qitish jarayonida inson fikrlash usul va metodlari qatoridan induksiya va deduktsiya, umumlashtirish, tahlil va sintez, tasniflash va tizimlashtirish, abstraklashtirish va o’xshatish kabilar o’rin oladi. Bular esa uz navbatida mantiqiy xulosa chiqarish uchun fikrlarni ifodalash, asoslash va isbot shu asosida mantiqiy fikrlashning o’sishiga asos bo’lib qoladi. Amerika qo’shma Shtatlari ma’lumotlariga ko’ra kompyuterni ta’limda qo’llash o’qitish muddatini uchdan qismiga qisqartirish imkonini berar ekan».

Demak, axborotlashtirish xar bir o’qituvchining xar tomonlama etuk, intellektual salohiyatli bo’lishi, ilmiy pedagogik faoliyat yuritishda zaruriy asos ekan. Shu ma’noda yangi axborot va pedagogik texnologiyalar ular asosida ta’limni rivojlantirishdagi faol ishtirokchilarni tayyorlash

pedagogik tadqiqotlarni kompyuterlashtirishni talab etadi Pedagogik tadqiqotlarni kompyuterlashtirishning asosiy bosqichlari quydagilardan iborat: qaralayotgan jarayonni kompyuterlashtirishning imkoniyatlarni va jarayonni tashkil etuvchi ko'rsatkichlar xamda ular orasidagi bog'lanishlarni taxlil qilish; ta'lim-tarbiya jarayonini kompyuterlashtirishning shart-sharoitlarini anglab olish va ulardan YaAT larni ishlab chiqish uchun foydalanish imkoniyatlarini aniqlash; tashkilotlarni olib borishda kompyuterlardan foydalanishning tadqiqot maqsadiga moslashtirish; pedagogik tadqiqotlarni olib borishda hisoblash texnikasi vositalaridan foydalanib, ta'limni texnologiyalashtirishning shakl va usullarini aniqlash; pedagogik tadqiqotning predmeti va uning kompyuterlashtirilgan variantining rejasini ishlab chiqish (tadqiqotni loyihalashtirish); tadqiqotlarni kompyuterlashtirishga «Tizimli yondashuv» tadqiqot uslubini ishlab chiqish va uni joriy etish tamoyillarini tayyorlash; pedagogik tadqiqotlarni kompyuterlashtirishda aynan kompyuter bilan bog'liq, texnik vositalar, tadqiqot materialining o'zgargan shakllari sifatida qo'llaniladigan vositalar va dasturiy vositalarini aloqadorlikda ifodalashda korrelyatsion bog'lanish mezonlaridan foydalanish; tadqiqot maqsadi va predmetiga mos tadqiqot mazmuni, shakllari, ko'rinishlari (tashkiliy-tuzilmaviy modeli)ni aniqlash va ulardagi element, qism, tizim xamda tizimlarni loyihalash; tadqiqotni olib borishning algoritmik tizimini ishlab chiqish va shu asosda tadqiqot ishlarini olib borish; tadqiqotni kompyuterlashtirishning axborotli-boshqaruv tizimini yaratish; pedagogik tadqiqotlarning pedagogik dastur vositalari bilan uzviy bog'liqligiga e'tibor kuchaytirish; tadqiqot samaradorligini kafolatlash maqsadida pedagogik dastur vositalariga qo'yiladigan talablarda didaktik, psixofiziologik va texnik talablarga aloxida e'tibor berish; kompyuterlashtirilgan pedagogik tadqiqot olib borishda tadqiqotchining ilmiy salohiyati etakchi o'rin tutadi. Ta'lim oluvchi ta'lim-tarbiya jarayonidagi dasturli ta'limda o'quv materialini kompyuter ekranida o'qib o'rganadi, mashqlar bajaradi, savollarga javob beradi va hakoza; modeli ta'limda va tadqiqotda uning modellashtirish jarayonini kompyuterlashtirish imkoniyatlarini o'rganish hamda ularning tadqiqot maqsadiga mosligini aniqlash, chunki tadqiqot ishlarini kompyuterlashtirishga erishish kompyuterli ta'lim samaradorligini kafolatlaydi; tadqiqotchi quroliga ega bo'ladi, muammoli, modeli, modulli, tabaqalashgan, dasturlashgan, algoritmik tizimga solingan va shu kabi ta'lim shakllarida qaralayotgan muammosini tanlay olishi kerak

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Xodjajev, B. X. (2021). Raqamli ta'lim muhitida pedagog kadrlarni tayyorlash masalalari. *Pedagogik ta'lim*, 4(2), 45–52-betlar .
2. Jo'rayev, R. H. (2019). Zamonaviy pedagogik texnologiya va ta'lim jarayonidagi o'rni. Toshkent: Fan va texnologiya , 78–95-betlar .
3. Sayidahmedov, N. S. (2018). Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat . Toshkent: O'qituvchi , 112–136-betlar .
4. To'xtaxodjayeva, M. X. (2020). Bo'jak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini kuzatishning pedagogik asoslari. *Xalq ta'limi* , 3(1), 23–29-betlar .
5. Musurmonova, O. A. (2017). Oliy ta'lim tizimida kompetensiyaviy tizimning nazariy asoslari. *Ta'lim va tarbiya* , 2(4), 14–19-betlar .
6. Abdullayeva, M. A. va Karimov, I. T. (2022). Pedagogik ta'limda kompyuter texnologiyalaridan ko'chirish. *Zamonaviy ta'lim* , 6(2), 41–47-betlar .
7. Qodirov, B. R. (2020). Bo'lajak pedagoglarning kasbiy identifikatsiyasini rivojlantirish masalalari. *Pedagogik mahorat* , 1(3), 56–62-betlar .
8. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial intelligence in education*. Boston: Center for Curriculum Redesign, 63–89-pp.
9. Zawacki-Richter, O., et al. (2019). *Artificial intelligence applications in higher education*. *IJETHE*, 16(39), 1–27-pp.
10. Redecker, C. (2017). *European framework for the digital competence of educators*. Luxembourg, 21–44-pp.

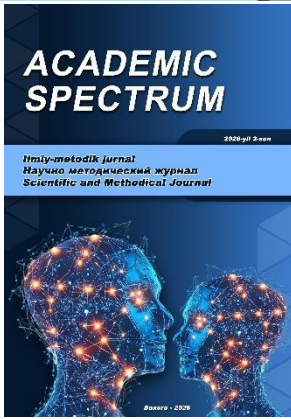
MUNDARIJA:

Qurbonov G‘ulomjon G‘afurovich Ochilboyeva Maftuna Dilshod qizi	<i>Matematik ta’limda differensial yondashuv tushunchasi va uning shakllanishining hozirgi holati</i>	6
Xusanova Gulasal Shuhratjon qizi Husanboyeva Xurshidabonu Muhammadamin qizi	<i>Axborot texnologiyalarining chet tilini o‘qitish metodikasidagi o‘rni va ahamiyati</i>	10
Nasirdinova Gulshoda Donyorbek qizi Abdumalikova Marjona Doniyorjon qizi	<i>Kollaborativ o‘qitish texnologiyasi “boshlang‘ich ta’lim pedagogikasi” faniga tatbiq etish imkoniyati</i>	13
Alimdjanova Dilbar Negmatovna	<i>Jamoat salomatligini fanini o‘qitishda mualliflik pedagogik texnologiyalari</i>	18
Raximova Nasiba Nuriddinovna	<i>O‘smirlarda agressiya muammosini o‘rganishning nazariy-metodologik asoslari</i>	22
Bozorova Nazokat Mamasoatovna	<i>Tarixiy podkastlar va videobloglar o‘quvchilarning kognitiv faolligini rivojlantirish shakli sifatida</i>	26
To‘rayeva Dilovar Naimovna	<i>Kichik yoshdagi o‘quvchilarning badiiy asarni tahlil etishdagi psixologik xususiyatlari</i>	30
Bobomurodova Mahzuna Ortiq qizi	<i>Gidronimlarda geografik va tarixiy omillarning aks etishi</i>	33
Giyasova Zuxra Raxmatullayevna	<i>Gaz molekulalarining tezliklar bo‘yicha taqsimoti: desmos yordamida raqamli vizualizatsiya va didaktik imkoniyatlar</i>	36
Bekimbetova Gulnaz Nabatovna	<i>Methodology for using educational materials on natural resources in theoretical classes</i>	43
Narmuradova Rayhon Uktamovna	<i>Huquqni muhofaza qiluvchi organlar xodimlarini psixologik tahlilga o‘rgatishning ahamiyati</i>	48
Itolmasova Nafisa Furqatovna	<i>Kasbiy qobiliyat tushunchasi va uning psixologik asoslari</i>	51
Yunusova Sohiba Abdulmamidovna Raxmataliyeva Marjona Xurshidjon qizi	<i>Jarayonlarni boshqarishda rejining va kaizen uslublari asosida samaradorlikni oshirish</i>	54
Narmuradova Rayhon Uktamovna	<i>Jinoyat sodir etishda affekt holatining psixologik va huquqiy bahosi</i>	57
Ismatova Kamola Azizjon qizi	<i>Bola psixik taraqqiyotida oilaning ahamiyati</i>	60
Ochilova Mexrubon Syratovna	<i>Значение курсов повышения квалификации учителей цифровой грамотности и применению образовательных платформ на уроках географии</i>	64
Sirojov Otajon Orifjonovich	<i>Talabalarning o‘quv faoliyatini raqamli texnologiyalar asosida tashkil qilishning integrativ mexanizmlarini takomillashtirish</i>	69
Islomov Nurtoy Nomoz o‘g‘li	<i>Talabalarda atamalar bilan ishlash ko‘nikmalarini takomillashtirish</i>	76

Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	<i>Ingliz tili o‘qitishda o‘quvchilarning kognitiv kompetensiyani rivojlantirish metodlari tahlili</i>	80
Eshmuminova Oybarchin Botirovna	<i>Maktabdan tashqari ta‘lim strategiyalari: istiqbolli yo‘nalishlar, strategik rejalashtirish va amaliy tadqiqotlar</i>	84
Ibodulloyev Nurali Sheraliyevich	<i>Raqamli texnologiyalardan foydalanishning ta‘lim jarayonidagi o‘rni</i>	88
Odamova O‘g‘iljon Kenjayevna	<i>Ta‘lim muassasalarida psixologik xizmatning samaradorligini oshirishda ertak terapiyasining o‘rni</i>	91
Shikarov Tolib Tavakalovich	<i>Raqamli pedagogikada adaptiv ta‘lim texnologiyalari: talabalarning individual ehtiyojlarini qondirish va o‘quv samaradorligini oshirish</i>	95
Raximov Azizbek Normurodovich	<i>Jadid munavvarlar faoliyatida vatanparvarlik tarbiyasining pedagogik mohiyati</i>	99
Shomurodova Nozima Baxriddin qizi	<i>Maktabgacha yoshdagi bolalarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda xorijiy tajribalar tahlili</i>	104
Xolmirzayeva Shahnoza Majidovna	<i>Maktabgacha yoshdagi bolalarda mustaqillik va ijodiy tashabbusni rivojlantirishning pedagogik asoslari</i>	108
Tangirov Farxodjon Mamatyakubovich	<i>Loyihaga asoslangan faoliyatning o‘quvchilar meta-fan kompetensiyalari va texnologik madaniyatini rivojlantirishga ta‘siri</i>	112
Rasulov Rustambek Odilovich Xoshimov Mirjalol Murodjon o‘g‘li	<i>Xalqaro aloqa: mohiyati, rivojlanishi, va zamonaviy tendensiyalar</i>	119
Baratova Nozima Xidirova Gavhar Rustamovna	<i>Raqamli texnologiyalar asosida barqaror turizmni rivojlantirish istiqbollari</i>	123
Urazaliyeva Dilraboxon Nishonboyevna	<i>O‘smirlarda suisid xavfining bio-psixo-fiziologik mexanizmlari: masofaviy psixogen ta‘sir sharoitida tibbiy-psixologik yondashuv</i>	129
Kurbonov Munis Ro‘zmetova Muhabbat	<i>Ta‘lim jarayonida pedagogik yondashuv axborotlashtirishning ahamiyati</i>	137
Farmonova Dildora Sobirovna	<i>Nogiron bolalarning jamiyatga moslashuvdagi to‘siqlar</i>	140
Axmadova Gulbashakar Azizbekovna	<i>Erta bolalikda emotsional befarqlikning oqibatlari</i>	143
Tojiboyev Ziyodilla A‘zamjon o‘g‘li	<i>Raqamli iqtisodiyot sharoitida milliy iqtisodiyotni rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari</i>	147
Umaraliyeva Hilola Fazliddin qizi	<i>Talabalarning kommunikativ kompetentligi guruhiiy o‘zaro ta‘sir samaradorligining prediktori sifatida</i>	149
Kozieva Ikbol Komilzhonovna	<i>Onomastics funktsions</i>	153
Ismatova Dilafruz To‘ymuratovna	<i>Zamonaviy jamiyatda oilaviy qadriyatlar transformatsiyasi: an‘anaviy modeldan individualistik modelga o‘tish jarayoni</i>	156
Ziyadilloeva Malikabonu Abdulloyevna	<i>Approaches to studying individual soldier performance and group interaction in the armed forces</i>	160

Ashrapov Nodirbek Namoz o'g'li	<i>O'smirlik davrida kognitiv jarayonlarning shakllanishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-muhit omillari va ularning shaxs kamolotidagi ahamiyati</i>	164
Hamroyev Jasur Umedovich	<i>Oliy ta'lim muassasalarida sun'iy intellekt texnologiyalari asosida talabalarning innovatsion tafakkuri va muammoli vaziyatlarni hal etish kompetensiyalarini rivojlantirish mexanizmlari</i>	169
Axmadov Nazirjon Rahmat o'g'li	<i>Social and psychological factors in the development of positive behavior in adolescents</i>	173
Rustamov Shavkat Shuxratovich	<i>Pedagogical and psychological approaches to developing students' innovative competence</i>	177
Назаров Акмал Мардонович	<i>Психологические факторы развития креативного мышления и инновационного подхода у студентов</i>	180
Ганджиев Феруз Фуркатович	<i>Проявления агрессии среди подростков в социальных сетях и их психологические последствия</i>	184
Дехконбоев Шохжахон Ойбекович	<i>Методы и подходы судебно-психологической экспертизы при оценке эмоционального состояния личности</i>	189
Zoirov Abduqodir Askarovich	<i>Talabalarda diqqat sifatлари rivojlanishining psixologik determinantlari</i>	193
Xolmo'minova Yasmina Ma'murjon qizi	<i>Maxsus ehtiyojli bolalar bilan ishlashda individual ta'lim dasturlarining samaradorligi</i>	197
Khusanova Gulasal Shuhratjon kizi, Fozilova Shakhzoda Aslam kizi	<i>Comparison of the effectiveness of online and offline learning</i>	200
Raximova Moxinora Xoshimjanovna Ibrohimova Feruzabonu Ilyosbek qizi	<i>Rivojlangan xorijiy mamlakatlar ta'limi taraqqiyotining ayrim masalalari</i>	203
Шарипова Умида Шавкат кизи	<i>Факторы и проблемы исследования гендера в социолингвистике</i>	206
Тагирова Муштарий Махсудовна	<i>Своеобразные черты литературных и публицистических трудов джадидов</i>	209
Narziyeva Husnora	<i>Norasmiy savdoning shahar iqtisodidagi o'rni</i>	212
Xomidova Mahliyo Akobir qizi	<i>Elektron hisoblash mashinalari uchun yaratilgan dasturlar, ixtirolar, foydali modellar va sanoat namunalari</i>	216
To'raqulova Nargiza Ali qizi	<i>Yozuvning vujuga kelishi va tilshunoslikdagi ahamiyati</i>	219
Qovlonbekov Abdulaziz Abdullajon o'g'li.	<i>Para sportchilarni qo'llab quvvatlashning ijtimoiy psixologik determinatlari (o'smir yoshidagi parasportchilar misolida).</i>	222
Diyorbek Abrayev Mamarajab ogli	<i>Translation of culturally-bound words from english into uzbek: challenges and strategies</i>	225
Sharipova Shukronaxon Baxtiyorjon qizi	<i>O'zbek xalq og'zaki ijodi va uni maktabgacha yoshdagi bolalar emotsional intellektini rivojlantirishda qo'llashning psixologik asoslari</i>	228

<i>Rahmatova Nasiba Sobirovna</i>	<i>Gender psixologiyasida jinsiy farqlanish muammolarini tahlil qilishda erkaklar va ayollarning rollari</i>	231
<i>Ro‘ziyev Ulug‘bek Muzzafarovich</i>	<i>O‘smirlardagi emotsional zo‘riqishlar va ularni kelib chiqish sabablari</i>	238
<i>Mirzayeva Dilshoda Ikromjonova Sayfidinova Aziza Tolibovna</i>	<i>O‘zbek va ingliz leksikasida nabotot obrazlarining metaforik talqini</i>	242
<i>Qodirova Dilnoza Murtazoyevna</i>	<i>Talabalarda professional identifikatsiya jarayonining psixologik determinantalari</i>	244
<i>Tajibayev Shohruh Maqsudovich</i>	<i>The influence of psychological characteristics on guides' communicative skills and their professional significance</i>	251
<i>Sharopov Suxrob Shodi o‘g‘li</i>	<i>O‘smirlarda refleksiv xususiyatlar va tanqidiy fikrlash o‘rtasidagi bog‘liqlik</i>	256

“ACADEMIC SPECTRUM”

ILMIY METODIK JURNALI UCHUN MAQOLALARNI RASMIYLASHTIRISH TALABLARI

“ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy jurnali mualliflari diqqatiga!

1. “ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy jurnali ilmiy maqolalarni o‘zbek, rus va ingliz tillarida chop etadi.

2. E‘lon qilinadigan maqolalarga bo‘lgan asosiy talablar:

✚ ishning dolzarbligi va ilmiy yangiligi;

✚ maqolaning hajmi: adabiyotlar ro‘yxati, chizma va jadvallar inobatga olingan holatda 3-8 betgacha;

✚ maqola nomi, annotatsiya (50-60 ta so‘z) va tayanch so‘zlar (8-

10 ta) ingliz, o‘zbek va rus tillarida keltiriladi.

3. Maqola boshida mavzu, muallifning F.I.O. (to‘liq yozilishi kerak), mualliflar bir nechta bo‘lsa, ularning har biri haqida to‘liq ma‘lumotlar berilishi shart, tashkilot, shahar, mamlakat, muallifning e-maili ko‘rsatiladi. Matnda kirish qismi, tadqiqot obyekti va qo‘llanilgan metodlar, olingan natijalar va ularning tahlili, xulosa, adabiyotlar ro‘yxati, albatta, keltiriladi. Maqolada keyingi 10-15 yilda e‘lon qilingan adabiyotlarga havola qilinishi tavsiya etiladi.

4. Matn uchun: Microsoft Word; Times New Roman, 12 shrift, maqola nomi bosh harflarda, interval 1,0; abzas 1,0 sm, yuqori va pastki tomon 2 sm, chap va o‘ng tomon 2 sm.

5. Agar maqolaga rasm, jadval, diagramma, sxema, chizma, turli grafik belgilar kiritilgan bo‘lsa, ular aniq va ravshan tasvirlanishi, qisqartmalarning to‘liq izohi yozilishi lozim. Formulalar matnga maxsus kompyuter dasturlarida kiritilishi kerak.

6. Iqtibos olingan yoki foydalanilgan adabiyot satr osti izohi tarzida emas, balki maqola oxirida asosiy matndagi ketma-ketligi asosida umumiy ro‘yxatda ko‘rsatiladi. Matn ichidagi ko‘chirmadan so‘ng iqtibos olingan asarning ro‘yxatdagi tartib raqami va sahifasi kvadrat qavs ichida beriladi. Bu o‘rinda kitob, to‘plam, monografiyalar uchun mualliflarning ism-familiyalari, manbaning to‘liq nomi, nashr ko‘rsatkichi (shahar, nashriyot va nashr yili) ko‘rsatiladi. Jurnal maqolalari va boshqa davriy nashrlar uchun mualliflarning ism-familiyalari, maqola nomi, jurnal nomi, yili va soni, sahifa nomeri ko‘rsatiladi.

7. Maqola matni kamida 70-80 % muallifning shaxsiy izlanishlari natijasiga asoslanishi lozim. Topshirilgan maqolalar “Anti plagiat” tizimi yordamida tekshiriladi.

8. Tahririyatga taqdim qilingan maqolalar tahririyat tomonidan taqrizga beriladi. Maqola taqrizdan qaytgach, agar zarur bo‘lsa, barcha savol va e‘tirozlar bo‘yicha muallifga qayta ishlash uchun taqdim etiladi. Maqola nusxalari qaytarilmaydi.

9. Tahririyat maqolani taqrizga yuboradi, taqriz ijobiy bo‘lsa maqola jurnalda chop etish uchun qabul qilinadi. Jurnalda anjuman tezisleri va ma‘ruzalari chop etilmaydi. E‘lon qilingan materiallarning haqqoniyligiga va ko‘chirilmaganligiga shaxsan muallif javobgardir.

10. Tahririyat maqolaga ayrim kichik o‘zgartirishlarni kiritishi mumkin. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan ko‘rib chiqilmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

11. Ijobiy taqriz berilgan maqola tahririyat tomonidan qabul qilingan sanaladi. Jurnal tahririyati maqola matnini qisqartirish va unga tahririy o‘zgartirishlar kiritishga haqlidir.

12. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan qabul qilinmaydi va ko‘rib chiqilmaydi.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy kommunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrda №1273056 sonli guvoohnoma bilan ro‘yxatga olingan.

Tahririyat manzili: 200117, O‘zbekiston Respublikasi,
Buxoro shahri Alpomish ko‘chasi, 9-uy
Elektron manzil: <https://fanistiqbollari.uz>
Telegram raqami: -998 (91) 245-46-66

“ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy-metodik jurnal.

*Buxoro
2026. № 2-Son.*